



Доц. д-р Десислава Бошнакова е преподавател в департамент „Масови комуникации“ на НБУ. Тя е собственик и управител на агенция ROI Communication, която предлага консултации в сферата на публичните комуникации, обучения и издава специализирана литература. Била е гост лектор в университети в САЩ, Финландия и Гърция. Автор е на книгите „PRоговорки“, „Политическите комуникации в мрежата 2.0“, „13 истории за W + 2 бонус“ и „Колективната мъдрост (Краудсорсинг)“. Ревностен почитател на формата TED и организатор на TEDxNBU.

Доц. Десислава Бошнакова:

Хората ще са ключов фактор

Доц. Бошнакова, кое дава основание да очакваме, че фирмите ще имат друг модел на организация напред?

- Технологиите не просто промениха начина, по който общуваме, те промениха и начина, по който хората организират живота си. Като жив организъм фирмите няма как да останат встрани от това, което се случва с хората. Щом хората се променят, няма как и работата им да не се променя.

- В каква посока ще върви промяната?

- Когато преди години се появи имейлът, голяма част от фирмите пускаха имейли само от един компютър, тъй като се страхуваха да не изтече информация. В момента няма компания, която може да работи, без всеки от служителите ѝ да ползва електронната поща. Развитието на технологиите променя компаниите. Свикнахме с термина аутсорсинг, т. е. с това, че хора извън нашата организация могат да работят за нас. Много често това е по-изгодният начин за определени дейности. В момента набира сила и краудсорсингът (crowdsourcing – използване ресурса на тълпата). Така освен талантите в организацията при нужда можем да ползваме гениалността на хора извън компанията, които доброволно биха искали да се включат по определена тема, идея, казус, проект.

- Какъв потенциал има краудсорсингът?

- Това е един от новите инструменти, с които все повече се експериментира, когато се търсят нестандартни идеи. Немалка част от компаниите, които имат нужда от развитие на нови продукти или от усъвър-

шенстване на стари, започват да се обръщат към хората в онлайн пространството за идеи извън организацията. Едно от ключовите предимства е, че те се дават от хора, на които това не им е професия, но те влизат в проблема и търсят решение. Тесният специалист знае много от своята област и той трудно излиза извън границите на вече познатото.

- Как ще се развиват производствените компании, тъй като те са свързани с мястото, където е заводът?

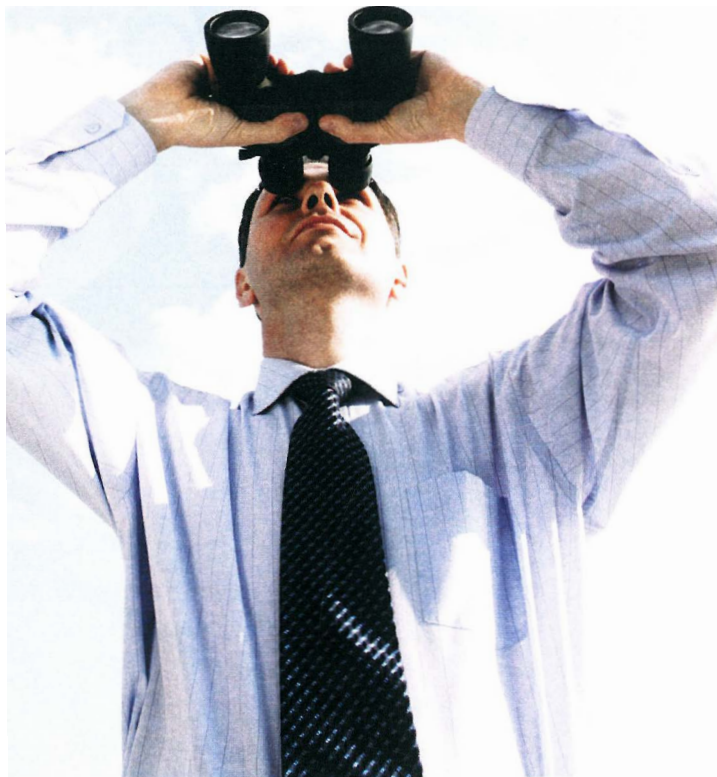
- В Дубай вече функционира първият офис, отпечатан на 3D принтер. И ако тази технология става все по-достъпна, голяма част от въпросите, свързани с бъдещето на бизнеса, ще намерят отговор. Краудсорсингът не може да замени завод, в който хората произвеждат. За да има производство, трябва материали, както и хора с конкретни умения. Но вероятно тепърва ще се създават нови формули за нови продукти и материали, за нови материали. Краудсорсингът обаче е незаменим, когато става дума за генериране на нови идеи. Има много неща, за които малкото, направено от всеки, се превръща в нещо огромно, когато своя принос дадат много хора.

- Кой е факторът, който управлява промяната на компаниите?

- За да може една промяна да стане и да е смислена, тя трябва да започне отвътре. Външната среда дава сигнали, но промяната трябва да се осмисли отгоре надолу в компанията и от всеки един. Днес всеки човек във фирмата има решаващо значение за нейния успех.

- Познавайки тренда на развитие на технологиите, можем ли днес да прог-

ТЕХНОЛОГИИТЕ ЩЕ ПРОДЪЛЖАТ ДА СА УЛЕСНЕНИЕ ЗА ПРОФЕСИОНАЛИСТИ ОТ ЦЯЛ СВЯТ ДА РАБОТЯТ ОТ ДИСТАНЦИЯ



нозираме какви ще са компаниите след 10 години?

- Това е работа на футуристите. Но едно е сигурно – все повече физическото присъствие на дадено място няма да е определящо, за да си част от една организация. Технологиите вече позволяват хора от цял свят да работят по един и същи проект. От гледна точка на икономиката на знанието все по-често хора от различни места ще се обединяват чрез технологиите, за да работят заедно. Не зная какво точно ще е промяната при производството, но за да има производство, някой трябва да измисли какво точно да се произвежда. Компаниите в облака не са измислица, а са реален факт и всеки може да работи от всяка точка на планетата. Много компании, чийто предмет на дейност позволява, предлагат възможност да се работи от къщи. Има множество професии, които позволяват да си т. нар. фрилансър и да работиш оттам, където ти е най-евтино. Имам приятели

ли – дизайнери, програмисти – които отидоха да живеят в Азия, а работят за компании в САЩ и в Европа. Технологиите дават възможност не само да говориш, но и да видиш човека, с когото работиш дори и той да е на другия край на света. Представям си един голям плаж, пълен с хора, които под чадъра работят.

- Виждаме, че хората вече са други...

- Да, факт е, че т. нар. милениуми, а и по-възрастните от тях вече искат да са ангажирани с дейности, които им доставят и удовлетворение от свършената работа освен пари.

- И хората, и технологиите много динамично се променят. В такъв случай от какво все повече ще зависи успехът на компаниите?

- Според мен ще зависи от това да работят за идея, в която хората вярват. Това е обширно понятие, но безспорно бизнесът ще трябва да

обединява единомишленици. И тук стигаме до онзи прословут въпрос, който Стив Джобс задава на Джон Скъли: „Искаш цял живот да продаваш подсласена вода или да дойдеш при мен и да промениш света?“ Според мен все повече успех ще имат компаниите, чийто двигател е идея, която надхвърля конкретния им предмет на дейност. Така производството на компютри става част от голямата промяна на света, в който живеем. Когато хората са убедени, че работят за нещо повече от това, което физически правят, може много по-лесно да ги вдъхновиш и те да направят много повече.

- Какви умения и качества ще трябва да се формират?

- Някои компании обявиха, че дипломата вече не е предимство при кандидатстване за работа. Интернет позволява при достатъчно желание, човек да придобие знания, а дори и умения, без физически да посещава традиционна форма на образование и интернет дава все повече възможности. Все по-важно става креативното мислене и умението за намиране на нови решения. Голяма част от новостите са измислени от хора, притиснати от обстоятелствата. Ако живеете на място, където около вас има само чиста вода, едва ли ще се сетите, че ви трябва устройство за пречистване на вода.

- Какви промени в образованието ще са нужни?

- При тази динамична промяна бизнесът трябва да е по-активен във взаимодействието със системата на образованието. Стажовите не бива да са под формата „Ела при нас, гледай и дишай въздуха, който и ние дишаме“. Само с гледане не става. Стажовите и практиките, подаването на практически казуси, участието на лектори от бизнеса – това трябва да е инициатива и на самия бизнес.

- Каква ще е тенденцията при човешките ресурси?

- Човешкият ресурс е най-важното, което една компания има. Колкото и патенти и изобретения да притежава, без хора те не могат да се превърнат в успешен продукт. Засега компютрите трябва да се управляват от хора. Автоматизацията е важна, но зад успешната реализация на всяка идея стоят хора. Инвестицията в хората ще е важен ключ към успеха. Добре знаем, че в зависимост от човека на дадена длъжност тя може да се осмисли, но може и да се обезсмисли. Бъдещето на фирмите в крайна сметка ще зависи от хората.